

Den styrkede pædagogiske læreplan for Børnenes Hus Lærkereden

Den styrkede pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse i Børnenes Hus Lærkereden. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det pædagogiske arbejde i hverdagen.

Det fremgår af den styrkede pædagogiske læreplan, hvordan vi i Børnenes Hus Lærkereden, så vidt muligt, gennem hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø er tilrettelagt, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiver og deltagelse, til børnefællesskabet, til den aktuelle børnegruppes sammensætning og til børnenes forskellige forudsætninger.

Vi arbejder med, at det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø er integreret i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Vi tilstræber at vurdere børneperspektivet i et børnemiljø, og at inddrage børns egne oplevelser af børnemiljøet ud fra deres alder og forudsætninger.



Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan er udarbejdet med udgangspunkt i:

- Det fælles pædagogiske grundlag, som består af en række fælles centrale elementer, som skal være kende-tegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark
- De seks læreplanstemaer
- De tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.
- Frederikshavn Kommunes Børn – og Unge politik.

Hvis du vil vide mere om rammen for den pædagogiske læreplan

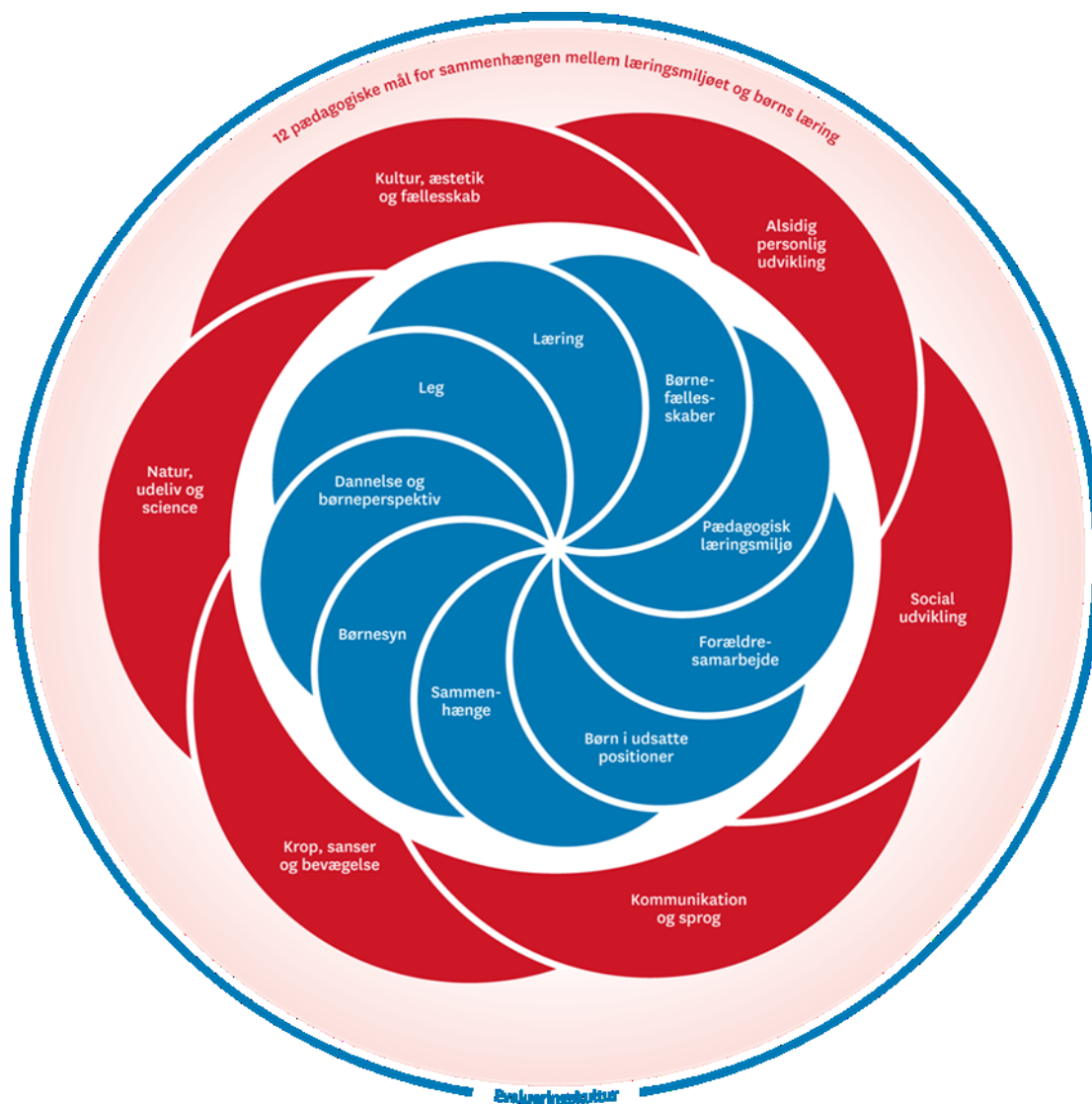
[Den styrkede læreplan](#)

(højre klik og tryk på; Åbn Link)

Hvis du vil vide mere om Børn og Unge politik Frederikshavn

[Børne- og ungepolitik Frederikshavn](#)

Det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer



Det pædagogiske grundlag

Temaer i det pædagogiske grundlag	Korte retningsgivende refleksioner og eksempler på, hvordan vi i Børnenes Hus Lærkesyn forholder os til temaet
Børnesyn Hvordan kommer "børnesyn" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?	I Børnenes Hus Lærkereden tillægger vi børneperspektivet stor værdi, dette kommer blandt andet til udtryk ved, at der er en forskellighed i, hvordan vi griber dagligdagens rutinesituationer an på hver stue. Vi ser børnene som ligeværdige medspillere i dagligdagen, hvor vi arbejder ud fra et anerkendende menneskesyn. Vi ser på børnene med positive forventninger, og agerer som ressourcedetektiver i vores hverdag. Vi har en skærpet opmærksomhed på børnefællesskaber, og arbejder med inklusion. Det betyder, at vi er opmærksomme på, hvilke børn, set ud fra et børneperspektiv, der er på kanten af børnefællesskabet. Vores børnesyn kommer eksempelvis til udtryk når børnehalebørnene afholder børnemøde, og spørges ind til aktivitetsforslag. På en af stuerne er der dukseordning, hvor børnene er aktive medspillere i forbindelse med borddækning. I vuggestuen ses vores børnesyn blandt andet ved, at forskellige børn dækker bord – de har hver især en opgave, og dermed en rolle i fællesskabet. På denne måde bliver barnet/børnene også aktør i eget liv.
Dannelse og børneperspektiver Hvordan kommer "dannelse og børneperspektiver" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?	Som beskrevet ovenfor, ser vi børnene som ligeværdige medspillere i dagligdagen, dette betyder også, at vi ser os alle som værende rollemodeller for hinanden – både børn og voksne. Vi har respekt for det børnene kan, og byder ind med. Der arbejdes i hele huset med børnenes selvhjulpethed i fx garderoben. Vi arbejder eksempelvis med overgange i institutionen, dermed bidrager vi til børnenes udvikling i forhold til de udfordringer de vil møde gennem livet. Dette sker bl.a. når vuggestuens børn skal fortsætte i børnehaven og når børnehavens ældste skal videre i skolen. Ved begge overgange benytter vi, sammen med forældrene, et læringshjul. Desuden går børnene på besøg i de nye omgivelser sammen med kendte børn og voksne. Praksisfortælling med børneperspektiv fra hverdagen: Et personale skal i skoven med 4 børn. Hun har valgt, at børnene får hver sin spand, og så skal børnene bruge spandene, som de finder interessant. Den voksne finder en spand til hver af de 4 børn, da de kommer ud i skoven (den voksne forventer, at børnene vil fylde spandene med blade, grene og kogler), men da børnene får spandene, er der et barn, der kommer små sten i spanden, som barnet ser på skovstien. Det breder sig blandt børnene, spandene bliver fyldt med store og små sten. Pludselig er der to børn, som begynder at ryste med spandene, og den voksne støtter op om børnenes interesse og opmuntrer dem ved at sige, at det er en god lyd, nyrner lidt og siger "bim bam bum", og så synger de alle i fællesskab "Mester Jakob".
Leg Hvordan kommer "leg" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og	Vi er bevidste om, at legen har værdi i sig selv. At vi giver børnene tid og rum til at lege og hjælper dem med at rammesætte, guide og inspirere i legen, når der opstår behov for det.

<p>bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Eksempel på dette er, når børnene spørges, hvad de ønsker at lege med, med et vist antal muligheder eller når legen rammesættes ved, at personalet finder bestemte lege/aktivitetssager frem, afhængig af børnenes spor.</p>
<p>Læring Hvordan kommer "læring" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>I Lærkereden arbejder vi med den brede læringsforståelse, fx selvhjulpelighed blandt vores børn, fordi det blandt andet styrker børnene motorisk, personligt, socialt og kommunikativt.</p> <p>Læring i Lærkereden, tager ofte udgangspunkt i de mange daglige rutiner der er i løbet af en dag og der er mange læringsrum i spil. De kan være planlagte, men oftest er det spontant opståede situationer, der er udgangspunkt for et læringsrum, samtale og læring. For at understøtte, det emne, som vi snakker om, bruger vi internettet f.eks. hvis nogle børn snakker/leger hajer, kan vi finde billeder/film af hajer på nettet og viser det på projektoren. Det gør vi for at udvide deres viden om hajer. Det giver en god dialog med børnene som er nysgerrige og kommer med spørgsmål.</p> <p>Samling holder vi hver dag. Her er det voksenstyret ift. læring. Vi øver alder, efternavn, ugedag osv. Desuden holder vi børnemøde én gang om måneden, hvor børnene bestemmer, hvor vi skal tage hen på vores tur dag.</p> <p>På badeværelset øves der turtagning ift. at vaske hænder. Vi har på gulvet lave nogle afgrænsningsmærker, som børnene skal stå på. Som ovennævnt, er gentagelser med hensyn til de daglige rutiner, det centrale.</p> <p>Med hensyn til vores spisning vægter vi, at måltidet er et læringsrum, der præges af sprogstimulering, socialisering og inklusion, aldrig til håndtering af konflikter og disciplinering. De erfaringer børn gør i barndommen præger menneskers forhold til spisning, sansning og fællesskab. Dette starter med måltidet. Det gode måltid skal ses som et meningsfuldt ritual, der skaber glæde og velvære og styrker fællesskabet. Barnet mødes af gode rollemodeller, i form af det pædagogiske personale, som skaber trygge og anerkendende rammer, hvori barnet har mulighed for at nyde maden og stimulere sanserne.</p> <p>I garderoben lærer børnene selvhjulpelighed ved, at de selv skal øve sig i at tage tøj på. De hjælper hinanden og derved styrker de deres sociale kompetencer. Ligeledes er garderoben et læringsrum for vores børn, hvor der er fokus på at lære mestring, forstået på den måde at de lærer gennem gentagelser således, at vores børn over tid styrker deres selvtillid og selvværd. Vi som pædagogisk personale, er understøttende i denne proces, og ligeledes opmærksomme på det enkelte barns nærmeste udviklingszone.</p>
<p>Børnefællesskaber Hvordan kommer "børnefællesskaber" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>At alle børn skal være og føle sig som en del af et fællesskab, er i Lærkereden et stort fokuspunkt. Hvordan sikrer vi, at børnene FØLER sig som en del af et fællesskab, og hvordan sikrer vi os, at vi som personale, inkluderer børnene i fællesskabet og hvordan kan vi, gennem vores ageren undgå at ekskludere nogle børn, er altid et fokuspunkt her i huset.</p> <p>At børnene skaber deres egne fællesskaber, gives der blandt andet plads til ved, at børnene må lege på tværs af stuerne i huset. I forhold til alle børn, men også børn i udsatte positioner, er det vigtigt, at personalet hjælper dem ind i fællesskaberne – at personalet veksler mellem at gå foran, ved siden af og bagved.</p>

	<p>Eksempler på (fra stuen, hvor de ældste børn går), at børnene skiftes til at tale og lytte:</p> <p>Vi laver talerstol, hvor børnene skiftevis, har mulighed for at stå frem med en fortælling. De voksne kan hjælpe ved at guide, og støtte med uddybende spørgsmål. De andre børn har her mulighed for at øve sig i, hvordan man er lyttende, når det enkelte barn taler. Vi respekterer selvfølgelig de børn, som ikke har lyst, og er her opsøgende og nysgerrige i forhold til børns forskellige deltagelseskompetencer. Børnene kan sidde og fortælle på deres plads, som et trin på deres vej, til at kunne stå frem foran andre mennesker.</p> <p>Vi har i samarbejde med børnene, lavet 3-4 regler, der bla. handler om at børnene øver sig i at række hånden op, hvorefter de andre børn lytter til det, som bliver sagt. Eksempelvis læser vi i en bog, for derefter at stille spørgsmål til børnene, der har relation til det vi lige har læst.</p>
--	---

Det pædagogiske grundlag

<p>Temaer i det pædagogiske grundlag</p>	<p>Korte retningsgivende refleksioner og eksempler på, hvordan vi i Børnenes Hus Lærkereden forholder os til temaet</p>
<p>Pædagogisk læringsmiljø Hvordan har vi gennem hele dagen etableret et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.</p>	<p>Ift. De pædagogiske læringsmiljøer, har vi i Lærkereden, bl.a. et årshjul, hvor vi har flere temaer hen over året. Temaerne kan tage udgangspunkt i børnenes spor/læreplanen/ideer fra personale og tilrettelægges, så alle børn fra Lærkereden kan deltage (0-6 år).</p> <p>I vores årshjul, er rammerne ganske vist lagt af de voksne ift. hvad temaerne skal omhandle, men aktiviteterne i temaet er planlagt ud fra, hvad vi som personale oplever børnene er optaget af, men også, hvad børnene fortæller og viser os, at de er interesseret i og motiveret for – på denne måde oplever børnene en medbestemmelse i deres dagligdag. Der er selvfølgelig en forskel i, hvad barnet kan, alt efter om det går i vuggestue eller børnehave, men dette søger vi at imødekomme ved at være opmærksomme på, hvor børnenes interesse ligger lige nu. Det kan de vise os på forskellige måder – helt konkret ved, at de siger det, men for de yngste børn kan det være ved, at vi ser på deres kropssprog, når vi laver bestemte aktiviteter – herefter justerer vi aktiviteterne i forhold til de tegn.</p> <p>Hver stue i hele institutionen laver en månedsplan – denne månedsplan offentliggøres til den enkelte stues forældregruppe på vores fælles platform Aula. På månedsplanen vil aktiviteterne være tilpasset den enkelte stues børnegruppe. Aktiviteterne er nøje udvalgt ud fra en didaktisk model kaldet SMTTE-modellen, hvor vi ser på, hvordan vi kva den pågældende måneds aktiviteter arbejder bedst muligt med børnenes trivsel, udvikling, socialisering, læring og dannelse. Undervejs og efterfølgende, evaluerer vi på aktiviteterne – det vil sige, at vi ser på, hvorvidt børnene får det ud af aktiviteterne i dagligdagen, som vi antager, eller om de får et andet udfald end først ventet osv. På denne måde kan vi hele tiden justere vores pædagogiske praksis, så det tilpasses den enkelte stues aktuelle sammensætning af børn.</p>

	<p>Vi arbejder med redskabet KVALid, der er et redskab i forhold til at sikre den pædagogiske kvalitet i vores dagtilbud. Et eksempel herpå kan være, at en stue har fået øje på, at spiseaktiviteten på stuen skal justeres i forhold til børnene, og det, som vi ønsker de får ud af en spiseaktivitet. Vi laver herefter en scoring på, hvordan vi ligger kvalitetsmæssigt i den givne aktivitet. Herefter analyserer vi på situationen, dette kan også være ud fra den førnævnte SMTTE-model, aktionslæring osv. Vi sætter derefter nogle tiltag i gang, som skal skabe en forandring i aktiviteten, og herefter evaluerer vi løbende på, hvorvidt vi opnår en bedre kvalitet i denne aktivitet ift. det KVALid fastsætter som god kvalitet i dagtilbud – dette er alt sammen tænkt som en opkvalificering af de pædagogiske læringsmiljøer, som børnene hver dag er en del af, og som er skabt af det pædagogiske personale. I det daglige tænkes det pædagogiske læringsmiljø ind, også som spontant opståede læringsmiljøer.</p>
<p>Forældresamarbejde Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?</p>	<p>I Lærkereden, arbejder vi hen imod et åbent samarbejde med forældrene, hvor vi vægter dialogen. Dette gøres på forskellig vis – nedenstående er eksempler herpå:</p> <p>Når et nyt barn begynder i vores ældstegruppe, aftales der med forældrene, hvordan der ved fælles hjælp skabes relationer, både i institution og i hjemmet.</p> <p>Ved opstart i vuggestuen/børnehaven – modtager barnet inden sin start, et brev fra Lærkereden, som inviterer barnet og forældrene på besøg. Brevet indeholder oplysninger om barnets kommende stue og kontaktpædagog og en informationsfolder om dagligdagen. Under besøget vises barn og forældre rundt i huset. Der afholdes 3 mdrs. samtaler både i vuggestue og børnehave, hvor vi tager en snak om, hvordan det går, hvordan opstarten i institutionen har været både for barnet og forældrene.</p> <p>I det daglige ses det ved, at forældre inddrages i dagligdagens udfordringer. Et eksempel herpå er, at et barn har svært ved at sige farvel om morgenen. Mor til barnet har en række forslag til, hvordan vi i fællesskab kan skabe en bedre aflevering i hverdagen, hvorefter vi prøver at implementere nogle af disse, og derefter evaluerer vi i fællesskab med forældrene, så vi finder frem til den rette måde.</p> <p>Vi lægger vægt på, at personalet opbygger et kendskab til forældrene, både ved daglige dialoger i garderoben, og ved planlagte samtaler og gerne med humor.</p> <p>Forældrene tilbydes også en samtale i forbindelse med overgang fra vuggestue til børnehave. Forældre og personale fra vuggestue udfylder læringshjul, som der tages udgangspunkt i, ved samtalen. Til samtalen deltager forældre, personale fra vuggestue og kommende kontaktpædagog i børnehaven.</p> <p>Når børnene begynder på Uglestuen (kommende skolebørn), laver både personale og forældre et dialoghjul på barnet og forældrene tilbydes en samtale.</p>
<p>Børn i udsatte positioner Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?</p>	<p>Vi tager udgangspunkt i det enkelte barns særlige behov, deres ressourcer, og udfordringer de kan have.</p> <p>I Frederikshavn kommune arbejder vi ud fra en tidlig, forebyggende indsats, hvilket blandt andet betyder, at vi afholder institutionsrådgivning fire gange årligt, hvor vi kan drøfte</p>

	<p>udfordringer i et tværprofessionelt rum, hvorved vi på denne måde kan arbejde ud fra en helhedsorienteret tilgang med vores rammer, børn og familier. Vi afholder også Familien i Centrum møder, hvor der ligeledes er et team af relevante tværprofessionelle. For yderligere materiale om familien i Centrum – klik på følgende link: Familien i Centrum (frederikshavn.dk)</p> <p>Vi samarbejder med distriktets støtte/ressourcepædagoger. Vi stiller os til rådighed for møder og samtaler med forældre og andre fagfolk, i det omfang, hvor det vurderes nødvendigt. I det daglige forsøger vi at ændre i vores rammer, så disse tilpasses bedst muligt, både i forhold til det enkelte barn, men også i forhold til fællesskabet – på denne måde oplever vi, at det enkelte barn inkluderes på bedste vis. Et eksempel på dette kan ses, når vi laver små grupper, hvor der er plads til, at hvert barn ses og høres. Eksempelvis kan en garderobesaktivitet være hektisk og frustrerende for nogle børn, her kan det pædagogiske arbejde tilrettelægges ud fra, at børnene er i garderoben i små grupper, så der herved er mulighed for at skabe ro og rammer for børn, hvor det er et behov. Det vil sige, at vi ændrer i rammerne for, hvordan børnene oplever en garderobeaktivitet, og ikke oplever, at det er det enkelte barn, som skal tilpasse sig en kontekst med mange børn i garderoben og megen uro.</p> <p>I forhold til barnets overgang fra eksempelvis vuggestue til børnehave, laver vi en overleveringssamtale ud fra et dialoghjul, udarbejdet af vuggestuens personale og barnets forældre. På samme vis ved barnets overgang til skole, laver vi en overlevering, og ved behov laver vi en særlig overlevering, der ligger i foråret, så der er tid til, at skolen kan lære barnet at kende inden opstart.</p> <p>I forhold til forældresamarbejdet, justerer vi os i forhold til, hvad den enkelte familie har brug for, inden for den ramme vi har. Konkret kan det blandt andet ses ved, at vi i dagligdagen fortæller forældrene om de gode historier fra vores dag med det enkelte barn.</p> <p>Vi samarbejder med forældrene om barnets trivsel i alle arenaer, og vil derfor gerne guide, støtte og vejlede forældre, hvor der er behov for det.</p>
<p>Sammenhænge Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?</p>	<p>I Lærkereden, arbejder vi også med sammenhæng ift. overgangen mellem vores vuggestue og børnehave. Cirka 1 måned før barnet skal begynde, kontakter barnets primærvoksen, den kommende stue for at lave aftaler om besøg på stuen med barnet og aftaler ift. dialoghjul. Desuden aftales dato for møde, med udgangspunkt i dialoghjulet, med forældre, børnehave og vuggestue.</p> <p>Vi har en makkerordning i institutionen ved overgangen fra vuggestue til børnehave.</p> <p>Makkerordningen går ud på at, det nye barn, får tilknyttet et barn fra børnehaven. Dette barn fungerer som en hjælpende hånd, der guider det nye barn gennem de daglige rutiner, for på den måde at skabe trykthed og sammenhæng.</p> <p>I forhold til barnets overgang til skolen, aftaler vi overleveringer forud for skolestart. Ved denne overlevering er der en dialog mellem dagtilbud og skole, og der vil tages udgangspunkt i et dialoghjul, som børnehaven har udarbejdet – hvorefter der fortælles om, hvilke fokuspunkter, der er arbejdet ud fra op til barnets kommende skolestart. Ved behov laves der særlige</p>

	<p>overleveringer, hvor der afsættes længere tid og forældrene inviteres med.</p> <p>Ved barnets overgang til skolen, etablerer vi, i samarbejde med skolen, en makkerordning. Dette betyder, at det kommende skolebarn, har et barn fra de yngste klasser i skolen som makker. Vi går på besøg på skolen, hvor barnet lærer sin makker at kende, og makkeren fra skolen, kommer ligeledes på besøg her i institutionen.</p>
<p>Inddragelse af lokalsamfundet</p> <p>Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?</p>	<p>Vi gør, i relevant sammenhæng, brug af Bangsbostrand Skole, fx. deres gymnastiksal og biologilokale, og vi låner også ind imellem deres sportsplads, som ligger lige op af institutionens legeplads. Vi har i nogle år kontaktet ældrecenteret omkring jul for at lave aftale om syng sammen- arrangement for børnene og de ældre. Desuden inviterer Bangsbostrand Kirke til salmesang i børnehøjde for vores vuggestuebørn og vi er til jule- og påskegudstjeneste i kirken.</p> <p>Vi tager på ture i nærmiljøet. Vi har Bangsboskoven/plantage ikke langt herfra, hvor der findes skulpturpark, stenhave, dyrehold og naturlegeplads.</p> <p>Vi har Frederikshavn Marina og strand relativt tæt på også, og gør gerne brug af havnens legeplads, og mange muligheder for øvrige aktiviteter ved hav og vand.</p> <p>Byens bibliotek er også et yndet sted, hvor vi tager på ture til – her er der særskilt legeområde for børnene, og udenfor ligger kommunens nye store, flotte legeplads.</p>

1. ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social - og kulturel baggrund.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Vi forsøger gennem hele dagen at tilrettelægge/arbejde ud fra børnenes forskellige behov. Dette sker bl.a. når vi hjælper børnene i tøj, når børnene sætter sig til bordet og når vi hjælper børnene med at finde legetøj frem. Dette kan ses i dette eksempel fra vuggestuen, hvor en pige har samlet alle vores knop puslespil flere gange og siger, "dem har jeg lavet", så finder vi et spil med flere brikker, som er ens i udformning, men i forskellige farver. Hun skal nu sætte de røde brikker på et bræt, de gule på et bræt osv. Hun er dybt koncentreret og har brug for lidt guidning, fordi vi her kommer ud i barnets nærmeste udviklingszone.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	I vuggestuen har vi en stor bil, som er lavet af træ. Denne bruges af børnene til at kravle på, gemme sig i, kravle over og under. De sidder med fødderne i bilens vinduer, med spredte ben og holder balancen. De er ofte 3-4 børn sammen på bilen. Vi ser, at de inspirerer hinanden og øver sig i at kunne det samme, som de andre kan hver især.
I det psykiske læringsmiljø	Vi anerkender det børnene kan, eksempelvis når et barn øver sig hele dagen, i at kravle op og ned af stuens Trip Trap stole. Vi opmuntrer barnet i aktiviteten ved at sige fx "du øver dig i at kravle op på stolen", vi smiler til barnet, og støtter barnet i at fortsætte. Herved opnår barnet en følelse af at blive set, hørt og anerkendt på det han/hun kan. Dette højner barnets selvværd og tro på egen evner.
I det æstetiske læringsmiljø	Vi tilrettelægger aktiviteter ud fra børnenes spor. Et eksempel på dette kan være, når vi oplever, at børnene er optaget af farver, så sætter vi en aktivitet i gang, som understøtter dette. Fx når børnene maler med vinduesfarver. Børnene får et vinduesfag, som de skal tegne indenfor. De vælger selv farverne, mønstrene og hvornår de er færdige.

Når vi arbejder med alsidig personlig udvikling kan det ses at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv
<p>Når vi om morgenen åbner en stue i vuggestuen, bliver kasserne med forskelligt legetøj placeret rundt i vores forskellige læringsmiljøer. Dette er eksempelvis dyr i dyrehjørnet, mad i køkkenet, Lego og andre klodser i byggehjørnet. Det gør vi for at inspirere til flere forskellige muligheder for leg.</p> <p>Ved spisning i vuggestuen, er alle børn placeret ved bordet, og her er alle en del af fællesskabet. Dette ses ved, at børnene hjælper med at dække bord, hvorved barnet føler sig stolt, og som en aktiv del af fællesskabet. Barnet, som hjælper med borddækningen skifter fra dag til dag, og det barn, der hjælper går skiftevis hen til de øvrige børn, derved opnår barnet en positiv relation til de øvrige børn i en en-til-en kontakt, og alle børn oplever glæde ved også, at være den, der venter på at få en tallerken/glas osv.</p> <p>Endnu et eksempel kan ses, i denne situation, hvor der er fokus på børnefællesskab. To af de ældste børn i vuggestuen, er ved at trække i deres tøj. Strømperne driller for det ene barn. På opfordring fra en medarbejder, hjælper det andet barn med strømperne. Børnene har et fælles fokus, og er optaget af dette i ca. 10 minutter. Her ses empati, læring og værdien af børnefællesskab i en hverdagsaktivitet.</p> <p>Dette ses også i børnehaven, hvor børnene hjælper hinanden i løbet af dagen, det kan eksempelvis være i garderoben, under spisning, men også i forskellige lege. Her er børnene del af et fællesskab, både ved at opleve at kunne hjælpe et andet menneske, men også ved at kunne bede om, og modtage hjælp ved behov.</p>
Børn i udsatte positioner
<p>Et eksempel kan ses, når vi møder et barn med sproglige udfordringer. Vi tager i samråd med forældrene, kontakt til vores talekonsulent, som vejleder os i forhold til barnets sproglige udvikling. Vi støtter barnet i de lyde som barnet har, og samtidig leger vi med nye lyde sammen med barnet. Vi sætter ord på barnets lyde og handlinger, så barnet oplever at indgå i fællesskabet.</p>

Forældresamarbejde

Forældrene tilbydes en samtale ca. 3 måneder efter opstart. Denne samtale vægter vi højt, da det er en samtale, hvor vi som personale får mere kendskab, viden og forståelse i forhold til forældre og barnet. Her er der ro til at få en dialog omkring barnet og dets trivsel og udvikling. Ofte kommer der spørgsmål fra forældrene, som de måske ikke har fået spurgt om i dagligdagen.

Sammenhænge

Ved eksempelvis overgang fra vuggestue til børnehave, kontakter barnets primærvoksen børnehaven. Afhængig af barnets behov, aftales der et antal besøg i børnehaven. Nogle børn har behov for mange små, korte besøg sammen med en tryk voksen fra vuggestuen, andre børn mestrer at besøge børnehavestuen alene.

2. SOCIAL UDVIKLING

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om social udvikling

I børnenes hus Lærkereden arbejder vi med, at børnene formår at etablere og fastholde relationer. Vi vægter at børnene kan lege på tværs af stuerne, og derved vedligeholde en relation/et venskab. Vi gør det synligt for det enkelte barn, når det blomstrer, fx ved at italesætte succesen både for barnet selv og de andre børn på gruppen. De voksne går forrest, og viser vejen, når et barn er ked af det/ har slået sig. Børnene føler sig set og hørt, når de beder om hjælp fx til konfliktløsning. Vi ligger op til, i samarbejde med forældre, at skabe sociale relationer der rækker uden for institutionen. Her tænker vi bla. på legeaftaler, som vi gerne er behjælpelige med, i den forstand, at vi ved, hvor der er en relation at bygge videre på. Vi arbejder hen i mod, at børnene får en forståelse for andres ageren og meninger. Fx hjælper vi børnene med at behovsudsætte. Det sker eksempelvis, når vi i garderoben venter på at komme på toilettet eller få hjælp til vanterne. Vi guider børnene, når der er brug for hjælp eller opmuntrer dem til at hjælpe hinanden. Det handler om, at børnene øver sig på, at blive empatiske mennesker. Som eksempel kan nævnes, hvor vi sidder ved bordet, og skal spise. Der er tre børn på stuen, der bruger høreværn. Et barn vil ikke bruge de grønne høreværn, da de sidder stramt. Her tilbyder et andet barn, at han da bare kan låne hans høreværn. Han tager så selv frivilligt, de grønne der er stramme. Hos ældstegruppen i Lærkereden, har vi arbejdet ud fra en bog, der handler om takt og tone for småfolk. Vi har læst i bogen, haft dialoger og delt eksempler fra børnenes hverdag med hinanden. Den omhandler fx spørgsmål som: Hvordan er man sød? Hvad betyder høflighed? Hvad betyder at "afbryde"? Hvad betyder bordskik? En del af det at besidde sociale kompetencer handler også om, at børnene formår at indgå kompromisser og finde fælles løsninger. Det sker fx i deres leg, når der forhandles om rollerne. Eller i en regelleg, hvor de skal blive enige

om, hvem der er kyllingemor, ræven eller kyllinger. Hvis ikke det kan lykkes at finde fælles løsninger, kan legen brydes op, så her hjælper, guider og støtter de voksne børnene med henholdsvis at gå foran, ved siden af, og bagved i legen.

I vuggestuen arbejder vi blandt andet med børnenes sociale udvikling ved, at vi hjælper børnene med at sætte ord på ansigtsudtryk og følelser. Et eksempel er, hvis et barn tager et stykke legetøj, som et andet barn leger med, og barnet begynder at græde. Den voksne hjælper med at sætte ord på begge børnenes følelser, både det barn, som er ked af, at et andet barn tager legetøjet, men også det barn, der har taget legetøjet fra et andet barn. På denne måde hjælper vi børnene med at udvikle empati, og forståelse for andres følelser, samt hjælper børnene med at finde andre handlemuligheder.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	Vi har bla et hjemmelavet Legobord med plads til 8 børn omkring. Her foregår der meget konstruktionsleg, men samtidig også social udvikling. Det ses bla. når børnene hjælper hinanden med at finde klodser, bygger et "skib" og udveksler erfaringer i denne proces. De øver sig også her i at dele om de "populære" klodser.
I det psykiske læringsmiljø	Vi taler til børnenes selvværd: Når et barn for eksempel kommer til at behandle noget legetøj på en uheldig måde, italesætter vi, at det var handlingen, som barnet foretog sig, der ikke var okay, og ikke barnets personlighed, der ikke er okay.
I det æstetiske læringsmiljø	Et eksempel er, når vi visualiserer for børnene, hvad forskellige ansigtsudtryk betyder. Der er hængt billeder op på stuerne, med ansigter der viser forskellige ansigtsudtryk. Her har vi en dialog med børnene, når de f.eks. er vrede, glade eller kede af det. Hermed hjælper vi barnet til at udtrykke, men også få en forståelse for både egne og andres følelser.

Når vi arbejder med social udvikling kan det ses at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv

I børnehaven har ældstegruppen et førskole-forløb. Her er der, i fællesskab med børnene, lavet retningslinjer for måden vi er sammen på, mens forløbet er i gang. Vi har eksempelvis en retningslinje, der fortæller, at man gerne må hjælpe hinanden. Det være sig fx når et barn har svært ved at skrive sit navn, og sidekammeraten hjælper ved at fortælle, hvordan bogstaverne ser ud.

Vi vægter legen højt, da det også er her venskaberne opstår og udvikles. Det sker fx når børnene skal inddeles i mindre grupper, og de voksne tager hensyn til, hvem ens bedste ven er.

Vi øver sammen med børnene, hvordan man taler til hinanden. Det ses når der skal løses konflikter, her hjælper vi voksne med, hvordan sproget bruges konstruktivt til at konfliktnedtrappe. Vi øver sammen med børnene, at de skal bidrage med deres egen oplevelse af konflikten, og også lytte til den andens oplevelse heraf.

På stuen er der en dreng, der er meget kreativ med en blyant. De andre børn tiltrækkes af hans kreativitet. Og der opstår et fælles tredje, hvor de taler og fantaserer med blyant, farver, fjer toiletruller osv. Her ses et eksempel på et børnefællesskab i højsædet, og som følger barnets spor.

Vi opbygger demokratiske rammer på stuen, så børnenes stemme bliver hørt. Det sker eksempelvis når vi holder børnemøder. Her kommer børnene med forslag til aktiviteter til månedsplanen. Vi laver en afstemning, og gør det dermed muligt for børnene at komme med deres ideer. Her er det vi voksne, som hjælper børnefællesskabet med,

at alle inddrages, og der også tages udgangspunkt i idéer, som under afstemningen ikke nødvendigvis har fået så mange stemmer.

I Lærkereden vægter vi omsorg og nærvær. Vi vægter, at de voksne tager sig tid til at yde omsorg og være nærværende, eksempelvis i afleveringssituationer. Dette gør vi blandt andet ved at spørge ind til barnets morgenstund, være opmærksomme på, om barnet har brug for en voksen til at vinke, til trøst eller blot et kram. Vi hjælper barnet i gang med leg, når barnet signalerer at være klar til det. Herigennem hjælper vi barnet til at komme videre, så det kan få en god og indholdsrig dag i institutionen.

Vi vil gerne lære børnene at være empatiske og herunder at kunne sætte sig i andres sted. Det sker fx når børnene øver sig i at sige stop, eller hente hjælp, i stedet for at slå, i en situation, hvor de føler sig uretfærdigt behandlet.

Børn i udsatte positioner

Som skrevet i det ovennævnte, guider og støtter vi børnene igennem dagen. Vi vægter at ændre på rammerne, så det enkelte barn kan være en del af fællesskabet. Dette ses blandt andet, når vi laver mindre børnegrupper, hvor fokus er på fællesskabet i gruppen.

Forældresamarbejde

Vi har dialoger, og er ofte sparringspartnere til forældrene ift. børns sociale udvikling. Som førnævnt kan det eksempelvis ses, når vi opfordrer og hjælper forældre og børn med etablering af legeaftaler udenfor institutionens rammer.

Sammenhænge

Vi udvikler børnenes sociale kompetencer, fordi vi ved, at det har stor betydning på deres læringsmuligheder når de skal videre i livet. Vi arbejder eksempelvis med, hvordan man er en god ven, og hvordan man kan bruge dette i forhold til at skabe nye relationer.

3. KOMMUNIKATION OG SPROG

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om kommunikation og sprog

Børnenes Hus Lærkereden er en aldersintegreret daginstitution, her er børn af forskellige kulturer. I dagligdagen ses dette blandt andet ved, at det pædagogiske personale guider og hjælper, de børn der har svært ved at sætte ord på handlinger og følelser. Derudover er vi sproglige rollemodeller med hensyn til at udvide børnenes ordforråd, udtale og begrebsverden. Vi er bevidste om vores rolle i forhold til den måde, der bliver kommunikeret i institutionen.

Vi som pædagogisk personale, er understøttende i forhold til det enkelte barns sproglige kompetencer. Vi giver barnet mulighed for at øve sig at sætte ord på egne følelser og behov. Vi skaber læringsmiljøer med positiv og anerkendende kommunikation.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	De får lov til at "lege" med sproget og dets nuancer, for at styrke deres selvværd og gåpåmod. Vi udfordrer dem med nye ord og vendinger, bruger rim og remser, bruger velkendte ord og vendinger i en ny sammenhæng. Vi synger og laver sanglege, for at få en kropslig dimension med.
I det psykiske læringsmiljø	<p>Vi støtter børnene i at blive bedre til at sætte ord på følelser og behov. Jo flere ord barnet lærer at bruge, jo bedre kan barnet sætte ord på de indtryk og oplevelser barnet registrerer, for på den måde at afstemme sig selv i forhold til den situation, som han eller hun befinder sig i.</p> <p>I institutionen vil vi gerne lave en god stemning, og derfor er vi opmærksomme på vores formidling af ord, både i forhold til tonevalg og selve valget af ord, for på den måde at skabe den ønskede stemning.</p> <p>Dette er med til at støtte og guide det enkelte barn, i dets oplevelse af den voksne og dennes kommunikation.</p> <p>Vi er opmærksomme på, at sproget både kan inkludere og ekskludere det enkelte barn. Med dette skal forstås, at måden, hvorpå vi taler til/med børnene, fortæller børnene om, hvordan vi som mennesker skal tale til/med andre mennesker. Vi kan, med vores ordvalg og kropssprog, utilsigtet komme til at ekskludere det enkelte barn, hvis vi ikke er opmærksomme på, hvordan vi eksempelvis italesætter en handling barnet har gjort.</p>
I det æstetiske læringsmiljø	Vi giver mulighed for, at børnene synger, synger sammen med andre børn og voksne, bruger rim og remser, og "leger" med sproget. Det kan også være gennem små teaterforestillinger, dukketeater med mere.

Når vi arbejder med kommunikation og sprog kan det ses at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv</p> <p>Vi holder børnemøder, hvor der kan være sang, rim og remser. Der kan også bare være en dialog med børnene, hvor barnet fortæller om ens weekend, eller hvad hedder mor/far.</p> <p>Børnene er medbestemmende i forhold til, hvor ture skal gå hen.</p> <p>Under vores spisning foregår kommunikation på tværs af bordet. Børn/børn imellem og børn/voksen imellem. I aktiviteter på toilettet, hvor vi hjælper barnet med toiletbesøget, eller at få skiftet ble, ser vi en til en-kommunikation mellem voksen og barn, som kan styrke barnets dannelse samtidig med, at der foregår læring. Der er både en verbal, og en nonverbal kommunikation via mimik og kropssprog i denne aktivitet.</p>
--

Børn i udsatte positioner

Vi er opmærksomme på vores kommunikation i forhold til børn i udsatte positioner. Det kan eksempelvis være tosprogede børn, hvor der er brug for tydelighed i form af konkrete og korte sætninger. Vi anvender visuelle kommunikationsformer ved behov.

Forældresamarbejde

Vi søger at skabe en sammenhæng imellem hjem og børnehave, så de 2 arenaer bliver mere sammenhængende og dermed forudsigelige for barnet. Det gør vi bl.a. via en tavle, hvor vi skriver, hvad dagen er brugt på. Dette kan anvendes af forældrene som et redskab, der kan danne udgangspunkt for en samtale imellem barn og forældre omkring dagligdagen i institutionen. Vi lægger billeder op på aula, og benytter aula som en platform, hvor vi videregiver information til forældre. Vi vægter kommunikation i hente/bringesituationen højt, således, at forældrene får et indblik i barnets dag og trivsel. Vi er, i mødet med barnets forældre, imødekommende og anerkendende, hvor vi har en helt naturlig interesse i barnets arena derhjemme.

I vores kommunikation med tosprogede forældre, gør vi ekstra ud af at skabe et forældresamarbejde, hvor forståelsen mellem forældre og personale er vigtig. Her gør vi til tider brug af tolk. Vi er opmærksomme på at gøre os let forståelige i kommunikationen med forældre.

Sammenhænge

I Børnenes hus Lærkereden arbejder vi med at skabe sammenhæng mellem vuggestue/dagplejen og børnehaven. Inden barnet begynder i børnehaven, kommer barnet på besøg flere gange i børnehaven. Dette gør vi for, at barnet bliver bekendt med både børn, voksne og institutionens fysiske rammer. Vi arbejder ydermere med en makkerordning. Makkerordningen går ud på at, det nye barn, for tilknyttet et barn fra børnehaven. Dette barn fungerer som en hjælpende hånd, der guider det nye barn gennem de daglige rutiner, for på den måde at skabe tryghed og sammenhæng.

I institutionen afholdes der overleveringsmøder (fra vuggestue til børnehaven), hvor barnets læringshjul drøftes, samt renlighed, søvnrutine og opstarten i børnehaven. Her deltager barnets kontaktperson fra vuggestuen, barnets forælder og kontaktpersonen fra børnehaven.

Der afholdes også overleveringsmøde når barnet skal begynde i skole. Her er personale fra børnehaven, til møde på skolen, hvor barnets læringshjul drøftes. Ved særlige overleveringer i forhold til børn i udsatte positioner, inviteres forældrene med til overleveringen.

Vi har en makkerordning med skolen, der består i, at de kommende skolebørn får besøg af, og besøger skolen forud for skolestarten. Her lærer de kommende skolebørn nogle børn at kende, der går på skolen, og ligeledes lærer de deres kommende børnehaveklasseleder at kende.

4. KROP, SANSER OG BEVÆGELSE

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om krop, sanser og bevægelse

I vores vuggestue er børnene indimellem inddelt i aktivitetsgrupper, som er dannet på baggrund af interesser, udviklingsniveau samt, hvad vi mener er gavnligt i forhold til barnets behov. Når det drejer sig om krop, sanser og bevægelse har vi eksempelvis haft en gruppe børn, der har lavet yoga, og en anden gruppe har haft et gymnastikforløb med rytme og bevægelse.

Beskrivelse af yogaforløb:

Til dette forløb, som strakte sig over 3 måneder, blev en gruppe på 4 børn udvalgt. To piger, som kognitivt var meget dygtige og havde en meget stor sprogforståelse. De havde begge svært ved at mærke sig selv og var meget pligttopfyldende.

De to andre børn var meget fysisk- og motorisk dygtige.

Målet var at få børnene ud over deres komfortzone og turde prøve noget nyt, noget sanseligt og finde ro.

Forløbet var en stor succes for store og små, nogle var længere om at finde tryghed i processen end andre, men der blev skabt et læringsmiljø, som kunne tilgodese børnenes forskellige behov.

I børnehaven har vi et puderum, hvor børnene kan prøve kræfter med tumleleg og pudeleg. Vi har et snoozeltelt (telt med lys og lyd, der indbyder til en rolig stund), hvor børnene kan slappe af i kroppen og finde ro. Vores legeplads har forskellige muligheder for fysisk udfoldelse, her kan nævnes vores bakke, hvor der bruges mange kræfter på at gå op af bakken, og barnet kan herefter øve sig i at trille eller løbe ned. Vi har kolbøttestænger, hockeybane, mooncars, sandkasse, træer, der må klatres i osv.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	Vores multirum i vuggestuen indbyder til aktiv leg med store bevægelser, og det samme gør vores legeplads. I multirummet har vi lavet masser af gulvplads, så der er plads til at løbe og cykle. Vi opfordrer børnene til, at de selv er aktive deltagere i dagens rutiner. De skal selv kravle op på stolen, på puslebordet, i krybben, øve sig at gå på toilettet, være selvhjulpne i garderoben osv.
I det psykiske læringsmiljø	Som skrevet ovenstående, har vi blandt andet arbejdet med dette via det beskrevne yogaforløb. Vi støtter op omkring barnets nysgerrighed på egen kunnen, og hjælper og motiverer, hvor det er nødvendigt. Her har vi barnets spor og børnenes

	<p>perspektiv for øje. Vi italesætter det vi ser barnet gør, og anerkender det med verbalt sprog og kropssprog. Dette fører til et forøget selvværd hos børnene.</p>
<p>I det æstetiske læringsmiljø</p>	<p>Børnene har lige nu en daglig leg i Multirummet, hvor de leger, at møblerne er huse. Børnene har fået et indtryk af, hvad et hus kan, og hvad man kan bruge det til, og derefter skaber de et æstetisk udtryk i form af en genskabelse af deres oplevelser i hverdagen. Vi har en sangkuffert med figurer, som symboliserer forskellige fagtesange. Børnene vælger på skift en figur, som vi synger og snakker om.</p>

Når vi arbejder med krop, sanser og bevægelse kan det ses at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv</p>	
<p>Når vi i Børnenes Hus Lærkereden arbejder med krop, sanser og bevægelse er vi opmærksomme på at give børnene plads til fysisk udfoldelse, som eksempelvis ved løb og leg i multirummet. Vi har øje på ikke at begrænse børnene, men følge deres perspektiv. Der er ting man gerne må i institutionen, som man måske ikke må derhjemme og omvendt. For os er børnefællesskabet og børneperspektivet vigtigere end "reglerne".</p>	
<p>Børn i udsatte positioner</p>	
<p>Vi tager udgangs punkt i det enkelte barns udviklingstrin, og de udfordringer der eventuelt måtte være. Vi skaber en tryghed, som gør det muligt at udfordre børnene i forhold til grænser og nærmeste udviklingszone, og graduerer vores støtte i forhold til dette. Dette ses blandt andet, når vi opfordrer børnene til at prøve selv – dette gør vi ud fra et perspektiv, hvor vi synliggør, at det man kan selv, det skal man selv, så barnet kan finde mestring i eget liv. Selvfølgelig med omsorg og nærvær for øje.</p>	
<p>Forældresamarbejde</p>	
<p>Vi inddrager og informerer forældrene både i vores dagligdag og vores projekter. Fx har vi lavet beskrivelse og evaluering af yogaforløb, som blev sendt til forældrene, og vi har desuden daglige snakke med forældrene om barnets dag.</p>	
<p>Sammenhænge</p>	
<p>Vi arbejder på at skabe sammenhæng mellem vuggestue og børnehave. Der skal være genkendelighed i børnehaven. Dette kan fx ses ved, at de ældste børn i vuggestuen øver sig i at sidde på samme slags stole, som man sidder på i børnehaven. Børnene øver sig også i at sidde på små toiletter, som de har nogle mage til i børnehaven. Vi går sommetider ud på børnehavens legeplads, og børnene har mulighed for at være på besøg i børnehaven. Vi har også fælles temauger på tværs af institutionen, hvor temaet er forskelligt fra gang til gang, men hvor alle børn også udfordres ift. krop, sanser og bevægelse.</p>	

5. NATUR, UDELIV OG SCIENCE

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om natur, udeliv og science

Vi er opmærksomme på børnenes forskellige behov og kompetencer, og vi tilrettelægger aktiviteter så alle kan være med.

Vi laver ofte bål på legepladsen, og her oplever vi stor forskel på, hvor meget det enkelte barn vil deltage i aktiviteten. Nogle vil gerne hjælpe med at hende brænde osv. mens andre hellere blot vil sidde og mærke varmen fra bålet, samt kigge herpå sammen med en voksen, som barnet er tryk ved. De voksne inviterer alle børn ind i fællesskabet ved at kalde alle hen, "Kom nu tænder vi bålet", og vi er nysgerrige og opmærksomme på, hvis nogle børn ikke har lyst til at være med.

Når vi går på tur, har vi tid til at stoppe op og se på fx iskrystaller i en vandpyt, selvom turens endemål var skoven.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	Vi har bålplads på legepladsen. Vi har blomsterkasser, hvor børnene planter blomster og hjælper med at passe dem. Vi har spande, hvor vi sætter kartofler, vi følger kartoflen indtil vi spiser den. Vi laver forskellige eksperimenter, alt efter børnenes interesse, fx sår vi en æblekerne, en grisenød fra skoven, eller vi tager sne med ind på stuen, og ser, hvad der sker.
I det psykiske læringsmiljø	Vi øver os i at vente på tur. Vi arbejder med det enkelte barns mod, eksempelvis til at eksperimentere og måske turde at røre en regnorm. Vi styrker børnenes nysgerrighed, og roser og anerkender dem.
I det æstetiske læringsmiljø	Vi arbejder med årets gang, samt sanserne. Fx vi smager på sne, skovsyren med mere Vi lytter til fuglene, og bølgerne på stranden. Vi lugter til dyrene, og er opmærksomme på, at de har forskellige dufte. Vi hjælper børnene med at skabe udtryk ud fra de indtryk de får.

Når vi arbejder med natur, udeliv og science kan det ses at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:

Vi laver eksperimenter med børnene. Eksempelvis lærer børnene om is ved, at vi fylder vand i en ballon og ser, hvordan det fryser til is, ved at ligge ude i frostvejr natten over. Næste dag tager vi ballonen ind, vi snakker om, at vandet er blevet helt hårdt og meget koldt, fordi det nu er frosset til is. Vi bruger isklumpen til en islygte på legepladsen.

Vi hælder vand ud på legepladsens frosne jord, for at lave en glidebane, så vi kan mærke, at is er glat.

Børnene bygger og konstruerer af naturens materialer, fx da vi var i skoven fandt børnene grene og pinde som de byggede en hule af. De voksne guider og støtter, så alle får mulighed for at deltage i legen, ved at hjælpe med at finde pinde og understøtte, at det enkelte barn får lov til at sætte den pind de har fundet, hvor de vil, hermed er alle en del af legen med det han/hun kan bidrage med, og er med til at bestemme, hvordan hulen skal se ud.

Vi har mange træer på legepladsen og dem klatre børnene i, lige så højt de vil.

Vi vender sten, og kigger på de dyr vi finder. Vi snakker om dyrene og undersøger dem. Fx gravede højbede for at gøre dem forårsklare, og vi fandt regnorme, som børnene puttede i spande med jord og blade.

Vi fjernede ukrudt, og kom ned til et myrebo, hvor vi tydeligt kunne se, hvordan myrerne havde lavet gange, og hvordan de arbejdede på at få deres æg i sikkerhed. Dette fangede børnenes interesse i lang tid.

Vi snakker med børnene om vigtigheden af at sætte dyrene fri igen, når vi er færdige med at se på dem.

Vores legeplads er omringet af en bøgehæk, den hæk fungerer som iskiosk, hvor bladene og pinde bliver forvandlet i børnenes leg til penge og is. Hækken fungerer også som tunnel til mooncar og cykler, den kan også være en hemmelig hule, hvor man kan lege i fred med sine bedste venner.

I vuggestuen eksperimenterer vi med vores sanser. Vi prøver at røre ved, og smage på forskellige ting. Vi har eksempelvis plantet kartofler i glas, hvor vi efterfølgende har kunnet følge hele processen. Vi har skåret i kartofler, så vi ved, hvordan kartofler ser ud indeni. Vi har mærket, hvordan kartofler føles både udenpå og indeni. På denne måde hjælper vi børnene med at udvikle en nysgerrighed i forhold til en eksperimenterende tilgang, hvor der er mod til at udforske de ting vi omgiver os med i hverdagen.

Børn i udsatte positioner

Børn i udsatte positioner favner bredt, og vi er opmærksomme på, hvordan naturen som pædagogisk læringsmiljø kan bidrage til det enkelte barn. Mange børn trives godt udenfor, hvor der er højt til loftet. Et eksempel herpå ses, når der er børn, der har gang i en aktiv leg indenfor, hvor de løber, råber og ser ikke de andre børn, herved kan der opstå konflikter, og legen bliver ofte afbrudt. Vi går ud på legepladsen, hvor der er plads til børnenes udfoldelser. Begrundelsen herfor er, at følge børnenes spor, og bedre kunne imødekomme disse.

Vi er opmærksomme på de børn, som ikke trives så godt i uderummet. Vi støtter, hjælper, og er opmærksomme på vores position i forhold til barnets leg, og fællesskab med andre børn.

I uderummet oplever vi også, at børn med et lavt selvværd kan få mange positive oplevelser. Et eksempel herpå er, da et barn turde sætte en snegl på næsen – de øvrige børn var meget begejstrede, og syntes, at hun var meget modig. Dette gav anledning til mange snakke i lang tid derefter, og barnet fik en anden position i børnefællesskabet.

Forældresamarbejde

Vi taler med forældrene og de oplevelser børnene har haft i naturen, og ligeledes spørger vi sommetider om forældrene kan bidrage med materialer til de eksperimenter vi laver. Det være sig tomme mælkekartoner, syltetøjsglas osv. På denne måde skabes der en sammenhæng mellem barnets hjem og institutionen, da det således bliver projekter, hvor forældrene til dels også er inddraget. Vi taler også med forældrene om, hvor vigtig udeliv er, også i forbindelse med børnenes sundhed, og bæredygtighed for vores fælles natur.

Sammenhænge

Som skrevet ovenstående, samarbejder vi med forældrene om eksempelvis materialer til eksperimenter. Børnene får også lov at få nogle ting med hjem, som de har lavet i institutionen. På denne måde kan forældrene tale med barnet omkring de ting, som vi har lavet sammen.

6. KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om kultur, æstetik og fællesskab

I forhold til kultur og traditioner, så har vi fokus på bl.a. fastelavn, påske og jul. Her pynter vi huset, klæder os ud, slår katten af tønden, finder påskeharen, laver julegaver, går til gudstjenester mm. Desuden vægter vi at holde børnenes fødselsdag, hvor barnet er i fokus og vi synger fødselsdagssang og flager for barnet.

Vi har fokus på æstetiske processer, og har været med i et projekt ved navn "LegeKunst", som har til formål at inspirere arbejdet med kultur og æstetik på nye måder. Fokus i dette projekt er de æstetiske processer, og ikke de produkter, der kommer ud af processen. Det pædagogiske personale fik blik for at følge børnenes spor, ved at gå bagved og ved siden af i barnets læreproces.

Et eksempel herpå er, da en gruppe børn var meget optaget af materialet tape. Den voksne gav børnene små stykker tape, hvorefter hun var afventende og så på, hvordan børnene brugte materialet. Børnene var dybt optagede af materialet og dets muligheder i lang tid, og stuen summede af koncentration, fordybelse og det at være sammen om et fælles tredje.

Ligeledes arbejder vi med digitalisering i Børnenes Hus Lærkereden. Vi har som led i kommunens digitaliseringsstrategi, fået den digitale kuffert, hvormed vi giver børnene mulighed for læring, fællesskab og leg med digitale medier.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	At børnene klæder sig ud til fastelavn, slår katten af tønden, at vi går på legepladsen for at finde det, som påskeharen har gemt til børnene. Til jul går vi rundt om juletræet og går til julegudstjeneste. Vi pynter op i huset, så traditionerne bliver visuelle. Vi har materialer i børnehøjde, så de er tilgængelige for børnene.
I det psykiske læringsmiljø	Vi ser også børnenes forskellige lege som et kulturelt udtryk. Gennem legen, bearbejder børnene oplevelser fra deres hverdag, og gennem legen, lærer barnet noget om sig selv og andre. Fx når børnene leger far, mor og børn, og herigennem udtrykker, hvad deres opfattelse er de forskellige roller.
I det æstetiske læringsmiljø	At vi sammen med børnene pynter op til fastelavn, påske og jul. Alt dette gør vi det ud fra børnenes aktuelle udviklingsniveau.

	Vi går med i børnenes lege, og bidrager med idéer til udvidelse af legen, hvis vi ser et behov for dette.
--	---

Når vi arbejder med kultur, æstetik og fællesskab kan det ses at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv

Som vi har beskrevet i det ovenstående, arbejder vi med læring, dannelse, børnefællesskaber og børneperspektiv gennem leg, traditioner og de indtryk barnet får i sit hverdagsliv. Vi går med i børnenes lege, og får en forståelse for barnets udvikling, kompetencer og behov, og hvad barnet er optaget af. Vi arbejder ud fra et børnesyn, hvor børnene er ligeværdige medspillere i vores institution, og derfor aktører i deres eget liv her og nu.

Børn i udsatte positioner

Vi er opmærksomme på, at alle børn får de samme muligheder for udfoldelse, og har en plads i fællesskabet. Dette gennem kendskab til kultur, traditioner og æstetiske processer. Processerne er tilrettelagt, så alle får ejerskab og kan deltage heri. I Børnenes Hus Lærkereden ses det eksempelvis ved, at vi deler børnene op i små grupper, hvor man fx kan arbejde med musik, teater, rolleleg med mere. Gennem disse processer lærer barnet noget om sig selv, og samtidig også om andre.
--

Forældresamarbejde

Vi informerer forældrene om dagligdagen, og aktiviteter vi laver, så forældrene kan have en dialog med børnene om det derhjemme. Vi er nysgerrige og opsøgende på, hvad det enkelte barns familie kan bidrage med hertil. Eksempelvis i forhold til familier med en anden kulturel baggrund, hvor vi gerne vil inddrage dem i vores projekter, og derved give børnene mulighed for at lære noget om flere kulturer.

Sammenhænge

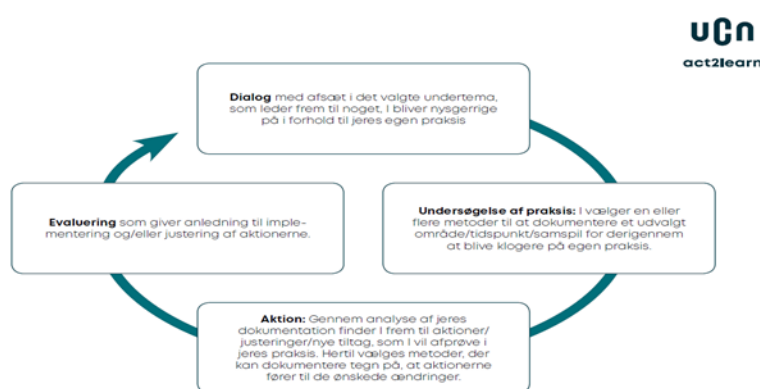
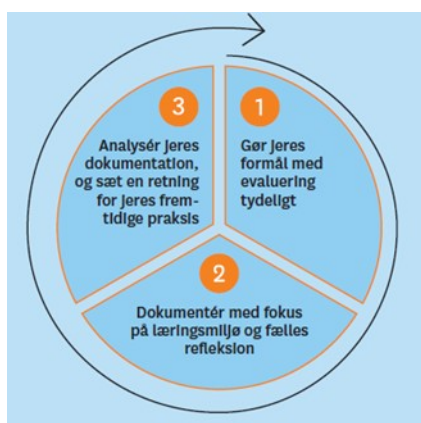
Som beskrevet ved forældresamarbejde skaber vi sammenhænge i barnets dagligdag ved en kontinuerlig dialog med forældre. Dette giver mulighed for at opnå en tæt tilknytning til familier, herunder også familier i udsatte positioner, samt familier med forskellige kulturer.
--

Systematisk evaluering

Vi arbejder med KVALid som et redskab til at højne kvaliteten af vores pædagogiske arbejde. Ved hjælp af dette evaluerer vi også vores praksis. Vores evaluering starter allerede i starten af processen, hvor vi finder ud af, hvad vi vil sætte fokus på. Vi sætter aktioner i gang, hertil gør vi brug af aktionslæring, og skemaer tilpasset dette, samt SMTTE-modellen.

Vores evaluering foregår på personalemøder, og ligeledes på stuenes stuemøder. Vi evaluerer med jævne mellemrum, men det kan være forskelligt fra gang til gang, alt efter, hvilket skema vi arbejder med i KVALid-hæftet. Der vil dog også foregå en løbende evaluering i dagligdagen. På baggrund af vores løbende evaluering, justerer vi aktionerne som vi har i huset. Dog tilstræber vi at arbejde med 2-3 forskellige skemaer årligt. Vi arbejder med KVALid skemaer, som er det samme for hele huset, men hver enkelt stue vælger også KVALid-skema at have fokus på, alt efter, hvad der giver mening i forhold til den enkelte stues aktuelle børnegruppe.

Vores evaluering består af vores indsamlede empiri og dokumentation, samt vores ratings i KVALid.



Gennem aktionslæring – med afsæt i kvalitetskriterierne i KVALid - undersøger, udforsker og evaluerer vi løbende vores pædagogiske praksis - herunder læringsmiljøer

Vi vil gerne opnå at.....	Ved at undersøge /dokumentere og analysere vores praksis ved vi nu at...	Derfor vil vi fremover.....
Gennem vores arbejde med den styrkede læreplan, er vi blevet opmærksomme på, og bevidste om, at vi fremadrettet skal øge fokus på kultur, æstetik og fællesskab i institutionen. Vi vil gerne opnå, at børnene får kendskab til flere kulturer og kulturelle udtryksformer, som led i	Vi har fået øje på, gennem vores arbejde med styrkede læreplan, og herunder punktet omkring kultur, æstetik og fællesskab, at vi ikke ved så meget om de forskellige kulturer, som vores aktuelle børnegruppe rummer lige nu.	Vi samler stadig empiri og dokumentation hertil

<p>at være borger i et multikulturelt samfund, hvor der skal være plads til forskellighed (KVALid skema "Børnefællesskaber", og herunder skemaet "mangfoldighed")</p> <p>Vi oplever, at vi ofte tager udgangspunkt og afsæt i danske traditioner, men vi vil gerne opnå et større kendskab til andre kulturer og traditioner, da vi ser en tilgang af familier med andre kulturer.</p> <p>Vi vil være undersøgende på mærkedage i andre kulturer, og hvorledes disse fejres.</p> <p>Vi vil indhente dokumentation blandt andet ved at spørge forældre om eventuel medvirken til projekter, aktiviteter og arrangementer i huset.</p> <p>Vi vil finde dokumentation i bøger og øvrige materialer om forskellige kulturer.</p> <p>Dette er fælles for hele huset, og er derved medskabende i vores proces med at have en rød tråd gennem hele huset.</p>	<p>Vi vil undersøge, hvem vi kan gøre brug af, hvordan vi kan gøre brug af dem</p>	
<p>Gennem vores indsamling af iagttagelser og arbejde med KVALid skemaerne indenfor "det pædagogiske læringsmiljø", herunder skemaerne for "måltidet" og "daglige rutiner" blev vi optaget af børneperspektivet i hverdagens rutiner. Vi vil gerne opnå at øge vores fokus på børneperspektivet i disse rutiner, så børnene bliver aktive medspillere.</p>	<p>Vi har fået øje på, at børneperspektivet er med til at give børnene ejerskab og mestringskompetencer i hverdagens rutiner. Det øger deres forståelse og sammenhæng af hverdagens gøremål. Ligeså, hvor betydningsfuld det enkelte barn er i børnefællesskabet, og derved øges børnenes selvværd.</p>	<p>Derfor vil vi fremover fortsat have fokus på dette, så det kan blive en implementeret del af vores pædagogiske ståsted her i institutionen. Vi vil arbejde med aktionslæring, evaluere og justere disse aktioner ud fra vores ratings i KVALid skemaerne</p>
<p>Gennem vores arbejde med den styrkede læreplan, har vi oplevet, at vores nuværende struktur i børnehaven med to aldersintegrerede stuer, samt én storbørnsgruppe for de kommende skolebørn udfordrer vores syn på, hvordan vi skaber gode og stærke børnefællesskaber for alle børn i hele institutionen, og ligeledes, som skrevet ovenfor, hvordan vi skaber mere opmærksomhed på børneperspektivet i hverdagen.</p>	<p>Vi har fået øje på, at vi skal skabe mere rum for, at de yngste børn skal have mulighed for at spejle sig i de ældste børn, og de ældste børn skal have mulighed for at være rollemodeller for de yngste. Med vores nuværende struktur, kan det til tider være svært for nogle børn at finde jævnbyrdige venner på stuen, og dermed kan det være svært for barnet at komme ind i lege og gode børnefællesskaber.</p>	<p>Vi vil ændre vores struktur i børnehaven pr. august 2021. Strukturen vil herefter være med tre aldersintegrerede stuer, hvor der skabes bedre muligheder for relationer på tværs af stuerne. Vi vil aktivt bruge vores fællesrum. Her etableres nye forskellige pædagogiske læringsmiljøer, og rummet vil være et sted, hvor børnene kan vælge at være i samvær med voksne.</p> <p>Det samme gør sig gældende for uderummet – her vil vi også, med tiden, forsøge at skabe et rum, hvor de børn, der måtte ønske det, kan</p>

		<p>vælge at være ude og lege i løbet af dagen.</p> <p>Der vil stadig være et førskoleforløb for de kommende skolebørn – dette vil strække sig over månederne januar til sommerferien, og foregå 1 gang ugentligt. Her vil der være fokus på børnenes sociale kompetencer, da vi ved, at gode sociale kompetencer fremmer børns læring både nu, i skoletiden, og hele livet igennem.</p> <p>På samme vis vil der indimellem være mulighed for aktiviteter, hvor børnene er aldersopdelte, det kan eksempelvis være et motorikforløb, eller et scienceforløb for 3- eller 4 årige osv.</p>
--	--	--